

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Ew./3. № 2279. /II. Do

Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza. -

W załączeniu przesyła się do wiadomości raport oficera łączni-
kowego W.P. w Czerniowcach o sprawach rusińskich i rządzie ukr.-
gal.we Wiedniu. -

1 załącznik. -

W z. Szefa Oddziału II.-

Przezdziecki m.p.

major Szt.Gen.

Za zgodność:

M. R. Sokorowski

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

6460/52 dnia 20/I 1921 r.

Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Czerniowce, 14. grudnia 1920 r.

Nr. 252.

O D P I S !

6460

MELDUNEK WYWIADOWCZY Z DNIA 14. GRUDNIA 1920.SPRAWY RUSIŃSKIE I RZĄD UKR.-GAL. WE WIEDNIU. -

Stowarzyszenie rusińskie akademickie w Czerniowcach p.n. "Sojusz" o nastroju czysto bolszewickim rozwinęło w ostatnich czasach intensywną działalność nie tylko wśród rusinów czerniowieckich, lecz wysłało swoich agitatorów na prowincję, celem uświadamiania ludności rusińskiej, zamieszkałej na wsi. Hasłem ich jest zdobycie niepodległości przez bolszewizm. Ludność ruska na Bukowinie uznaje jedynie Petruszewicza i całą swą uwagę skierowała na rząd Ukr.-Gal. we Wiedniu. Informatorem ludności ruskiej o działaniu i prądach politycznych rządu Ukr.-Gal. we Wiedniu prócz "Sojuszu", jest stowarzyszenie rusińskie "Zaporożec" w Czerniowcach. Organem tego stowarzyszenia jest "Wola Naroda". Jak już poprzednio meldowałem, robota tych stowarzyszeń jest przychylnie widziana i popierana przez tut. misje czeskie. -

Rząd Gal.-Ukr. we Wiedniu: głową rządu - Petruszewicz, jego zastępcą - Dr. Perwecki, adwokat, b. dyrektor tow. asekuracyjnego. Ministerja nazywają się sekretarzami, ministrowie - sekretarzami. Prezesem rady sekretarzy - Holubowicz, b. dyrektor banku kredytowego ukraińskiego, sekretarzem spraw zagranicznych - Dr. Witwicki, Szef delegacji w Rydze - Kost Lewicki, Szef biura propagandy - Dr. Nazaruk. Biuro propagandy mieści się przy Windengasse i wysyła duże ilości literatury na Bukowinę i do Wschodniej Małopolski. -

Delegaci przy rządach zagranicznych we Wiedniu - Dr. Sangalewicz, w Paryżu - Tomaszowski /b. profesor geografii we Lwowie/, w Pradze - Dr. Buraczyński, w Berlinie - Dr. Eugenjusz Lewicki /germanofil, b. członek Reichstag'u, zajmuje się specjalnie prasą/. We Wiedniu znajduje się również Gen. Grakow i Gen. Kurmanowicz. -

Organem oficjalnym rządu Gal.-Ukr. jest gazeta "PRAPOR", w której są drukowane wszystkie rozporządzenia rządu. Drugim organem Ukr.-Gal. we Wiedniu jest "BOROTBA", jak i dawniej bolszewickiego kierunku /redaktor Witek, b. poseł z rejonu naftowego w Gal. wsch./.

Od chwili rozbitcia wojsk Gal. Ukr., kolonja rusińska we Wiedniu znacznie się zwiększyła, Wiedeń zaś zrobił się centrum życia politycznego i kulturalnego rusinów. -

Około 15.X.20. Petruszewicz, podczas swojej podróży do Londynu, proponował rządowi angielskiemu koncesję naftową w całej Galicji Wschodniej, żądając wzamian poparcia sprawy rusińskiej w Lidze Narodów. Rząd angielski miał odrzucić zrobioną mu propozycję. -

Rusini w Czechach: znajdujące się tam 2 brygady Gal.-Ukr. są nie uzbrojone, w oddziałach są przeważnie oficerowie czescy. Brygady te liczą się jako internowane, lecz zarówno oficerowie, jak i żołnierze korzystają z kompletnej swobody. Liczba internowanych sięga do 15.000 ludzi, ostatnio zostali oni przeniesieni z Rusi Brzykarpackiej do Reichenbergu. Tam też jest umieszczony oddział Kraussa. Pomimo widocznych sympatji Czechów do Rusinów i popierania ich sprawy, rząd czeski trzyma się względnie w rezerwie. -

Rusini w Niemczech: w chwili zbliżenia się wojsk bolszewickich do granicy Wschodnich Prus, Niemcy wypuścili w Tuchalu internowanych przez władze polskie rusinów, którzy następnie przeszli granicę niemiecką i zostali internowani przez Niemców w liczbie około 12.000 ludzi. -

Rusini we Włoszech: z dawnych jeńców austr. pozostało się we Włoszech jeszcze do 18.000 ludzi internowanych. -

Rusini w Stanach Zjednoczonych P.A.: według ostatnich danych statystycznych w Stanach Zjednoczonych zamieszkuje 300.000 rusinów, grupujących się w 2 organizacje: 1/ "Towarzystwo pomocy Ukraincom" ma za zadanie niesienia pomocy internowanym w Polsce rusinom. 2/ Stowarzyszenie "Niepodległa Ukraina", rozwijające szeroką propagandę bibułową, wysyłając duże jej ilości do Europy /na Bukowinę przybywają stosy tej literatury, wysyłanej pocztą w formie listów do prywatnych osób i masowo konfiskowanej przez cenzurę rumuńską; kierunek broszur prawie wyłącznie bolszewicki/. Stowarzyszenie

to liczy z górą 14.000 członków i stale marzyo wysłaniu oddziałów zbrojnych dla walki z P_olską. Stowarzyszenie zasila pieniądze rząd Petruszewicza, lecz niezbyt wielkimi sumami. Rząd Petruszewicza posiada obecnie w swej kasie raptem 10 milionów koron czeskich, przysłanych z Ameryki. -

Rusini na Węgrzech: przebywa obecnie na Węgrzech do 40.000 rusinów /cywilnych/, którzy w swoim czasie częściowo uciekali, częściowo dobrowolnie wyemigrowali z Galicji; Węgrzy pragnęliby się ich pozbyć. -

Stosunek Rumunji do Rusinów i rządu Petruszewicza. O ile Rumunja widziałyby chętnie ustalenie się Ukrainy petlurowskiej, o tyle do rządu Petruszewicza odnosi się negatywnie, jednocześnie jednak z pobłażaniem patrzy się na wysiłki rusińskie i zbytnio Rusinów u siebie nie krępuje. O udzielanej Rusinom przez Czechów pomocy jest poinformowana i tej robocie nie przedziwiała. W zatargach między ludnością polską i rusińską na Bukowinie /np. w sprawach szkolnych lub mianowania władz lokalnych/ wydaje się, że władze rumuńskie skłonniejsze są raczej wziąć stronę elementu polskiego niż ruskiego. Do wojskowych b.wojsk Gal.-Ukr. władze wojskowe rumuńskie odnoszą się przyjaźnie i żadnych trudności im nie czynią, np. rotm. Tabora /z III. bryg. U.S.S. internowany w Polsce po przejściu brygady od bolszewików na naszą stronę/ powrócił w listopadzie do Czerniowiec i podał ^oprśbę o przyjęcie go do armji rum. Prośba będzie prawdopodobnie uwzględniona. -

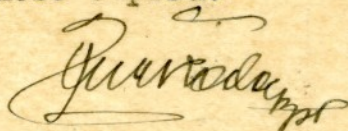
Według krążących tu wiadomości Petruszewicz i Metropolita Szeptycki wyjechali do Genewy celem przedstawienia żądań rusińskich w Lidze Narodów. Powstała nowa koncepcja w której rusini godziliby się na oddanie Galicji wschodniej Czechom na analogicznych warunkach jak Ruś Przykarpacka. -

/-/ Wielogłowski ppor.

Przedkłada się:
Nacz. Dow. Od. 00. B. E. /3.
Dow. 6. armji O. II.
Attache Wojskowy w Bukareszcie.

i oficer łącznikowy W. P.
w Czerniowcach.

Za zgodność odpisu:

139

